

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

5/17

main

1866.

Ese in fie-caro luna de trei ori adeva in 5. 15.
si 25. dupa c. v. contienendu doue cóle.

Pretinlu pentru Austria

pe Apr.—Sept. . . . . 4 fl. —
pe Opt.—Jun. . . . . 6 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Jan.—Jun. unu galbenn.

Nr.

13.

Cancelari'a redactiunii

Strat'a lui Leopoldu Nr. 18.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

II

cursu

anualu.

SHAKESPEARE.

Despre artea teatrala din timpurile trecute a Angliei, si despre Shakespeare forte pucinu scie literatur'a nostra si publiculu romanu. Nu e natiune pre fati'a pamentului, fie acea in ori ce gradu mai 'naltu séu mai dejosu alu culturei, carea sê nu-lu cunosca mai de aproape pre regele acestu maretiu a romanticismului; nu e pamentu, unde se nu fiestrabatntu radiieleluminóse ale acestuisóre splendidu, care cu caldur'a sa a implutu lumea cunoscuta; si nu e literatu, care se nu-sie pelari'a depre capu, audiendu numele acestui omu mare, caruia asemine istori'a univer-

William Shakespeare.

sala a lumei pucini pôte aretá. Singuru stá Shakespeare in regiunea romanticismului, precum Homeru in regiunea elasicismului, de multi apropiatu, dar neci de unulu ajunsu. Doi regi su-acestia, a caroru imperatia e mai mare decâtu imperati'a ori carui imperatu, pentrucá loru se inchina tote poporele din resaritu pâna la apusu, si din nordu pâna la media-nopte; geniului loru se inchina tóta lumea; si imperati'a lor e sigura, e stabila pâna la jude-tiulu ultimu.

Dar sê lasámu vorbele entusiastice, sê dîcem mai bine ce-va despre teatrulu Angliei de atunci, ca sê potemu vorbí despre vieti'a lui

Shakespeare si despre spiritulu lui. — Originea artei teatrale a Angliei, ca a tuturor popoarelor, se trage din religiunea crestina. Dupa sinodulu din Constantia parochii Anglesi au reprezentatu mai alesu prin studenti nesce piese religioase, morale, ne cugetandu, cá cu aceste a pusu temeiulu teatrului, persecutatu mai tardiu. Cu finea seclului alu 15-a s'au reprezentatu nesce comedii mici, asié numite „interludes.“ John Heywood, nebunulu de curte a lui Henricu alu VIII-a, a compusu mai multe comedii, dar aceste erau fára nece o forma, fára comicu adeveratu. — Reformatiunea pe tempurile aceste s'a intinsu in tote partile Europei, asié si in Anglia. Multi a folositu comedie aceste spre latirea reformatiunei, pentru acea Henricu alu VIII-a, dar mai alesu Maria regin'a Angliei a datu mandatulu cumcá se nu cutedie nime a representá atari comedii.

Teatrulu de atunci se deosebesce de teatrele din tempurile nostre; mai antaiu nece n'a fostu edificiiuri destinate spre representarea pieselor teatrale, ci representatiunile se sfarsiau in biserici, séu in otele publice. In ogradile oteleloru se faceau nesce redicaturi in patru cornuri, publiculu potea vedé din tote partile reprezentantii, si balconurile otelului sierbiau de loge. Representatiunile se sfarsiau sub ceriulu golu, diu'a, dar mai de multe ori ser'a la lumin'a lampelor. Decoratiune nu erá. De trebuia unu pomu, o strada, unu otelu, unu riu, seu padure, pre ce-va obiecte scriau, cumcá acesta e o casa, aici e unu riu, strade séu padure s. c. l. Vestimintele inca erau mai acelea, dar infrumsetiate cu pene, flori; si-faceau barbe, mustetie. Rolele femeesci le jocau copii imbracati in vestminte femeesci. Intre acte nu soná musica, ci nesce baiati jocau seu cantau, mai demulte ori cu nesce glume gresite desfatau publiculu.

Dram'a Angliei se incepe cu „dramele bisericesci“, numite: „mysteries si moralities“; atari piese teatrale in seclulu alu 12-a inca s'au affatu si s'au reprezentatu in Anglia. Inaintea lui Shakespeare erau latite si: „Miracle-plays“ adeca jocurile miraculoase, cari s'au numitu de sasiu anglesesci: „plegan.“ Dicu cumca „Minunile Stei Catarine“ se fie fostu dram'a dintaiu. Sub Henricu alu VIII-a au fostu mai multi dramaturgi, inse compunerile loru erau debile, erau neghiobe; mai placute au fostu: „Every man“ „Hycke scorns,“ si altele. In formele tragediei antice inca s'a facutu incercári, dar fára ce-va rezultate imbucuratoare. In „Campaspe“ dela Lilly, si in „Eduard alu II.“ dela Marlow este ce-va bunu, dar cealalte su-góle.

Altmintre findu impededata latirea artei teatrale de Henricu alu VIII-a si mai alesu de Maria, potemu mirá, daca nu ne datnimu cu comedie clasice, cari sé ne implinesca tote ostárile. Literatii nu multu se cugetau cu innaintarea teatrului, vedindu pedecela mari, cu cari au avutu a se luptá in tote momentele. Inse tempurile aceste asupritore nu multu au tenuity, pentrucá in partea a dou'a a seclului alu 16-a urcandu-se Elisabeta pe tronulu Angliei, tote si-au luatú alta direptiune. Sub domuirea ei protestantismulu s'a intaritu forte, mai tota insul'a erá reformata, cu regin'a din preuna. Elisabeta a pusu religiunea reformata de lege a tiei; cu acest'a, pe langa altele, si literaturii i-a folositu multu. Indata au aparatu omeni mari, literati, si dramaturgi buni, precum: Peele, Rowley, Lodge, Deeker, Nash, Heywood, Green, Wakefield, Croydon, Chettle si altii, cari mai multu totu dupa regule si in forme bune au conlucratu spre inffiorarea teatrului, si au datu dramei unu temeu nationalu. In seclulu alu 16-a piesele religioase si morale, precum si nimicurile de comedii fára forma au disparutu depre scandurile teatrului, si le au ocupatu loculu piesele nationale, compuse dupa formele cunoscuté de atunci. In London si in giurulu lui s'au redicatu mai multe teatre stabile, si regin'a Elisabeta a tenuity in giurulu seu 12 teatralisti de curte, cu care fapta a datu publiculu indemnú spre iubirea teatrului; si in adeveru, prejudetiulu nutritu in contra reprezentantiloru a disparutu, si publiculu nobilu in tote serile erá in teatru.

In asié stare a fostu teatrulu in Anglia, candu s'a nascutu Shakespeare in Stratford in comitatulu Warwickshire in anulu 1564. 23. Aprilie.

Tatalu seu John Shakespeare a fostu manusieriu si mercatoru de lana. Afara de William, Shakespeare a avutu inca 3 fetiori si patru fete, cari mai toti au moritu, numai Edmund a remasu, care mai tardiu a fostu teatralistu in London cu William. William a fostu primulu nascutu. John, candu fiulu seu a fostu de 15 ani, a vrutu se faca si din elu maestru dar n'a potutu. Esistá in tempulu acest'a o scola italiana in Stratford, in care Shakespeare a studiatu limbele clasice. Despre cultur'a, sciintia lui William nu-su intr'o parere invetiatiu din tempurile trecute. Dicu multi, mai alesu Rowe, cá tatalu seu traindu in miseria mare, indata l'a luatú de la scola, si l'a facutu dascalu in unu satu. Aceea e dreptu, cá trebile lui John inca in teneretiele lui William si-au luatú o direp-

tiune neînbcuratóre, de unde potemu dice, că in juneti'a sa n'a capetatu ce-va cultura buna, dar diliginti'a-i indoita mai tardiu a acoperitu tote lipsele culturii lui neindeplinite. Ben Johnson, unu literatu adeveratu, dice că William a sciutu latinesce pucinu, grecesce si mai pucinu. Dyce spune că Shakespeare nu a cetitu pre Plutarcu in limb'a greca, ci in traducere englesă. Comentatorii din tempurile trecute asié scriu despre sciinti'a si cultur'a lui, dar acú su de alta parere omenii; acum lu-tieniu in tota privinti'a de filosofu, limbisticu mare, jureconsultu mare, medicu mare, si teologu mare. Si asié si este.

Despre teneretiile lui Shakespeare forte pucinu scimu. Candu a fostu de 18 ani, s'a casatoritu cu Ana Hathway, care erá cu 7—8 ani mai betrana decâtu elu. In anulu 1583 i-s'a nascutu o feta, Susan'a; in anulu 1585 i-s'a nascutu doi prunci ageminea si altii nici n'a avutu. In casatori'a acést'a Shakespeare n'a fostu fericitu, pentrucá a vietiuitu o vietia libera, nefrenata, fâra neci o privintia la aceea că e casatoritu. Tatalu seu si muma-sa traiau inca dar in seracia mare. A furatu odata din gradin'a de fiere a lui Toma Lucy cu mai multi amici de ai sei nefrenati, o fiere. Atunci erá de 18 ani. Fú acusatú de proprietariu la magistratu. Shakespeare, ca sê scape de acesta neplacere, fugi in London. Multi dicu că pentru aceea s'a dusu in London, ca cascigandu ce-va oficiu, sê-si ajute famili'a.

Intre teatralistii din London de atunci a fostu unulu, anume Toma Green, care erá placutu tuturor, erá artistu mare, si patriotu lui William. Prin recomandarea acestuia, Shakespeare a intratu in anulu 1589 in societatea teatrala a lui James Burbadge. Societatea acesta erá renumita, si atâtu de inavutita cătu directoriulu Richard Burbadge a edificatu si a fundatu altu teatru, care portá numele „Globe Blackfriar.“ Aici s'a deschisu alta lume innaintea lui Shakespeare. De Elisabeta erá placutu, ea i stimá genialitatea, care se vedea in tote piesele compuse de elu, si reprezentate in teatrulu „Globe“; si potemu dice, că Elisabetei pote multiamí lumea, că a ajunsu Shakespeare culmea gloriei sale. Elu n'a fostu ce-va teatralistu bunu; publiculu nu-lu iubiá destulu; inse publiculu nu-i sciá stimá nici piesele dupa pretiulu loru. Atunci n'a sciutu inca, cumca piesele lui Shakespeare su-compuse de unu geniu divin. A scrisu 43 de piese teatrala, dintre cari cele mai clasice-su „Lear“, „Hamlet“, „Macbeth“, „Othello“, „Romeo si Julia“, „Coriolan“,

„Richard alu III si alu IV.“ „Mercatoriulu din Venetia“; mai incolo: „Juliu Cesare“, „Somnu de nopte ver'a“, „Brutus“, — „Henricu alu V.“ „Femeile viale de Windsor“, „Titus“, „Pericle.“ s. c. l. Lucrarea dramatica a lui Shakespeare tiene din anulu 1590—1615; afara de drame a scrisu mai multe sonette, si doue enarări poetice, anume: „Venus si Adonis“, si „Lucretia“, amendoue dedicate lui Southampton. Din vietii'a lui Shakespeare ca teatralistu forte multe anecdote se povestescu. In anulu 1614, dupa-ce si-a cascigatu pucina avere, s'a rentorsu pre pamentulu nascerei. Anii d'in urma i-a petrecutu in giurulu fetei sale Susana, care erá maritata in Stratford dupa unu medicu; aici a si moritu in anulu 1616 Aprilie 23. S'a inmormmentatu in domulu din Stratford; pre pietr'a mormmentulu lucescu aceste viersuri:

Judicio Pytum, genio Socratem, arte Maronem Terra tegit, populus moeret, Olympus habet.

Despre statur'a lui Shakespeare numai Aubrey scrie; dupa elu poetulu acestu mare a fostu omu frumosu, cu statura plina, conversarea-i erá placuta, totu-deun'a plina de glume dar nu vatematóre. Candu s'a mutatú din London in Stratford, l'au visitatu totu omeni alesi.

Shakespeare William si-a intrecutu epoc'a sa. Pre elu, ca pre poet'u natura l'a binecuventatu cu tote facultatile, prin cari omulu pote fi mare; pre elu l'a admiratu si aceia, cari nu l'a priceputu. Aceia care nu-lu pricepeau i-admirau geniulu creatoriu, sborulu liberu, si nefrenatu alu fantasiei sale, si energi'a sufletulu; ér aceia, cari cu anima nepreocupata i-critisau opurile gigantice, diceau, că neluandu afara neci o natiune — cu greu s'ar affá literatu ca elu, in care avuti'a naturala a spiritulu, facultátile originale omenesci, mintea independenta, sanetosa, si energi'a spiritulu sê fia in mai mare mesura, decâtu in Shakespeare. Elu a pusu dram'a éra de cautatoria sincera a vietiei si a omului, indreptandu-o cu geniulu séu creatoriu depre calea retacita la isvorulu curatu, de unde s'a ivitu cu multe secle de ani mai nainte. Shakespeare a priceputu si a infatiosiatu lumea, vietii'a si pre omu in cele mai diferite si marunte schimbări ale loru, asié, precum suntú; in lucrările lui totu omulu e o persona organica marginita, in a careia vietia si caracteru propriu tote faptele curgu fâra de sila si naturalu. Shakespeare nu a croitu caracterizarea dupa unu modu generalu, precum facu cei mai multi scriitori de drame, elu ni areta caracterele in stramutările eterne ale vietiei si ale lumii; cu unu cuventu, colorele diferite

asié le-a sciutu mestecá, si trasurile caracteristice asié siguru le-a cuprinsu, încátu tote aceste — in tote opurile sale se areta in armoni'a cea mai deplina. Marimea cu micimea, frumosulu cu uritulu, nobilitatea cu despretiulu, seriozitatea cu comiculu, desí elemintele lor sucontrarie, le vedemu cuprinse in opurile lui.

Cátu e de mare Shakespeare in caractere, atâtu de mare e in descrierea pasiunilor. Pathosulu tragicu, usiuretatea comica, glumele bune, cugetele adanci si ideile poetice asemine-su admirabile. Dreptu cá Shakespeare in tenerezia a dusu o vietá nefrenata; dar deca n'ar fi gustatu pâna in fundu poezulu pasiuniloru, cu greu ar fi descrisu cu atât'a sinceritate, cu atât'a profundime poterile sensuale; cu greu ar fi descoperitu arcaele animei omenesci. Fara de a fi calcatu vr'odata pragulu pecatului, cine ar poté pricepe si cunosce oficin'a aceluia asié bine, asié fundamentalu. Shakespeare nu se tiene de aceia, pre ale carora opuri indata se vede, se cunosce imitarea. Elu a fostu independentu de tote influintiele.

Omulu ese din manile naturei aptu spre bine si reu; dorere, inse e dreptu, cá omenii mari su-espusi la mai mari tentatiuni decâtu altii. Precum e tempulu asié e poetulu. Shakespeare in juneti'a sa a fostu domnit de sensualitate, si erá betranu atunci, candu a inceputu a traí spiritulu si a ascultá de ratiune.

Facultatea poetica a lui Shakespeare de toti e recunoscuta. Mai multi au disu, cá opurile lui su Sant'a Scriptura a lumii, er' mai multi au repetatu, cá in opurile lui tota lumea, tota omenimea se vede ca 'ntr'o cautatoria. Aceste-su judecati adeverate. In opurile lui vedemu tote simtiemintele omenesci, tote lucrurile, ocupatiunile ranguriloru si etátiloru, derimarea vietiei sociale si private, vedemu tote destinele omului. Ne conduce la valurile undose ale aristocratiei republicei si cesariloru in istori'a romanilor, ne strapune in epocele fabuloase si eroice a galiloru si britanilor; ne rapesece in lumea aventurosa si romantica a evului mediu, cu unu cuventu ni descrie pre omu in tote fazele vietiei lui. In tote epocele aceste, in giurstárile diferite, se redica intr'o marime maiestosa peste prejudetiulu, séu partid'a poporeloru. In tote giurstárile vietiei areta asié filosofia adanca si cunoscintia de omenime, încátu ni-se pune de profesoru cu auctoritate deplina. De 264 de ani se ocupa omenimea cu opurile lui, fara sé se ostenesca a nu mai aflá in ele petrecere si invatiatura. Nu e mai nimicu in natura

— dice unu literatu — ce sé nu fie personificatu in opurile lui Shakespeare.

Numai in anulu 1741 se cugetau in Anglia despre aceea cá aru trebui sé se redice si ce-va monumentu omului acestui mare. S'au facutu colecte prin tote partile, representarea lui „Juliu Cesare“ a respunsu oftárilor celoru mai splendide. Cuventulu nu preste multu tempu s'a facutu trupu. Acú stralucesce in Westminster statu'a lui de marmore; poetulu acestu mare stá in vestmintele contemporane, cu unu cotu pausandu-se pre o carte. Dupa numele lui Shakespeare s'a numitu mai multe gradini, strade cafane s. al. Pre langa tote aceste Shakespeare a avutu si inamici destui, mai cu sema totu in Anglia; germanii lu-defendau, anume Lessing, Göethe, Schiller, Herder, si Schlegel. Chateaubriand pune intrebare, cá ore Shakespeare de ce religiunea se tienea; unu germanu a respunsu la acea: „Multiamita lui ddieu, cá inainte de tote a fostu omu.“

Shakespeare a scrisu cu totulu, precum am mai disu, 43 de piese teatrale, din care optu-su apocrife, inse germanii recunosc si intr'acelea spiritulu lui Shakespeare. Singuru stá Shakespeare in regiunea romanticismului, precum Homeru in regiunea elasicismului, de multi apropiatu, dar nici de unulu ajunsu.

Grigoriu Moldovanu.

Drei Victoria N . . .

de diu'a ei.

Victoria mi-cere unu imnu lui Apolonu,
Si graciile tóte prin gur'a ei ordonu.

Alu muselor divine sum fiulu inca june,
Capriciilor lumii nu sciu a me supune.

Mai rapedu decâtu ventulu cand suffa pe Bosforu,
In Cnida séu Temeia, ori unde-mi place, sboru.

Ilusie bogata! . . Dar cand incercu pe lira
Sé cantu ce semtu in mine, ce mintea mea admira,

Atunci . . . atunci lasu lir'a, de ea fiindu nedemnu,
Si viselor ascunse in pace me resemnu.

O tu care ti-place isvórele divine,
A lui Apolonu fica, vin' sé culegi cu mine

Viol'a, mirtulu, ros'a, ghirlanda sé 'mpletimu,
Si unei dragi copile, cantandu sé-i oferimu.

E diu'a ei acuma. Dea diei ca sê fia
Vieti'a-i o gradina de flori si bucuria!

Ér mie dâ-mi tu lir'a poetilor divini,
Poetilor din Lesbo, sê-i cantu anii senini!

Câ-ci nimeni nu voiesce a ascultá o lira,
Cand cclu-ce o atinge, o musa nu-lu inspira.

Gr H. Grandea.

de ora, pâna ce amu gasitu calea, care o dori-
am. Chiaru eram sê re'ntornu la maic'a mea
candu mi-se parù, câ audu din departare strigâ-
gâri. Deci cugetandu, câ dora striga maic'a mea
dupa mine, alergai in fuga, dar' sosindu la
loculu, unde lasasem pre maic'a mea, — nu
o-amu gasitu acole, si nu mai sciu de ea
nemica! . . . . Acì i-se implura din nou ochii de
lacrime si ea' erupse in suspine dorerose, cari

Venatu de elefanti la Fani. (Vedi pag. 153.)

ORFANII.

(Novela istorica, din timpii abia trecuti.)

(Urmare.)

— Oh, iubit'a mea maica! Ai scapatu prin
ajutoriulu bunului Ilie de furi'a ómeniloru si
pote vei fi cadiutu préda furiei fereloru!

— Dar' spune-mi, rogute, ce, si cumu s'a
intemplatu? intrebà Ilie cu o curiositate plina
de compatimire.

— Dupa ce ai re'ntornatu dela noi, maic'a
mea obosita si ostenita adormì pe erba acole
sub copaciu, unde remasèseramu, — si eu tica-
los'a de mine, mersei de langa ea, ca sê cercu
o cale, care aru fi mai segura si mai drepta
câtra Floresci, lasandu-o singura. Dora m'am
potutu departá àmblandu camu la o jumetate

stórsera lacrime si din ochii compatimitoriului
Ilie, carele dupa o pauza scurta mai intrebà:

— Si apoi cumu ai datu de lupoi'a, ori
mai bine, lupoi'a de tine?

— Asié, câ me luai numai de câtu sê
cautu prin padure pre maic'a mea. De odata
audii strigârile de mai nainte repetîndu-se si
apoi audii câteva pocniture de pusca si in
scurtu din acea parte in catrâu se audisera poc-
niturele, esidin desime lupoi'a ranita cu puii
dupa ea si veni urlandu dreptu câtra mine. Se
pote intipuí, câ m'amu inspaimentatu forte,
dar' totusi, spre norocire, nu-mi perdui presen-
ti'a, ci tîpotindu din tote poterile, me apucaí
cu de graba pe copaciu, de unde cu deabuna
sema totu m'aru fi ajunsu, de nu mi-ai fi sositu
spre mantuire chiaru candu erá mai de lipsa.

Ilie ascultà cu compatimire pâna ce i-narà

Angelina tote acestea, intrerupta din candu in candu de plansu; dupa acea spuse si elu, cumu a gasitu satulu parasitu in flacare, afara de unic'a cas'a loru, apoi continuà astu modu:

— Nu aflai deci mai cu cale, de câtu a rentorná in padure pe urm'a voastra, nu atât'a ca sê ve protegu si scutescu eu de ce cugetamu, câ neci aveati mai multu lipsa, — ci mai alesu, ca sê me protégeti voi pre mine; câ-ci ori in catrâu sê fiu mersu eu, ca unu singuru ostasiu, dupa vedere unguru, necunoscutu de nime, asiu fii datu de periculu. Singure voi erati, cari me cunosceati, deci numai voi me si poteati protege si scapá. — In ostea ungresca totu nu voiu sê intru mai multu, unde si asié numai cu forti'a m'au inrolatu si de unde mi-pare bine, câ potu scapá asié pe usioru. —

— Dar', draga Angelina, continuà dupa o pauza scurta Ilie — tempulu ni e scumpu si acusi va inserá, apoi noi trebuie sê cautâmu si *se si aflamu* pre maic'a ta, dupa acea vi voiu povestí eu si mai multe.

— Oh! dar' unde pote sê fia maic'a mea? De e in padure, atunci cu deabunaséma nu e viua! . . . Si pre mine numai bunetatea Dniei Tale me scose dela perire.

— Eu credu, observá Ilie, câ se va fi dusu séu singura, séu cu nescari ómeni, cu cari pote va fi convenitu la satulu, unde ai dísu, câ voiti a merge. Nu te superá, buna Angelina, câ bunu e Ddieu! . . . Eu te voiu petrece pana câtra marginea padurei, si tu vei merge la satu ca sê cerci acolo pre maic'a ta, éra eu voiu remané, ca sê o cercu prin padure. Eu amu sperantia in Ddieu, câ o vomu' gasí.

— Dar' apoi Dni'a Ta ce vei face? unde vei merge dupa acea?

— Te rogu, buna Angelina, ca mane la diua, de nu-ti va fi spre greutate, sê-mi castigi vestminte comune, de cari porta romanii pe aici, si sê vini cu cine-va sê mi-le aduceti; eu le voiu platí omenesce câ-ci am bani destui. Altufeliu nu voiu cutediá a esi din padure. — Dupa acea apoi vomu vedé ce va mai fi.

— Ah! — numai de amu gasí pre biet'a maic'a mea! Tóte aru fi bine apoi.

Intre aceste ei plecara si innaintara câtra marginea padurei. De odata inse audíra tropote de cai, si inantea loru se ivira doi tierani romani calari inarmati cu topóre lunge la manunchie si cu pistole.

Ilie si Angelina stetera pe locu ca incremeniti. —

(Va urmá.)

Georgiu Marchisiu.

Suveniri si impresiuni de caletoria.

XXX.

Mai nainte d'a intrá in castelu, inca ce-va despre esterioru.

In partea septentrionala murii se innaltia din undele riului. Totu in acesta parte a fostu si puntea, care conducea peste riu in castelu, si atâtu erá de innalta, in câtu sub ea se mai aflá si o mora, care esiste si acum. Puntea erá intinsa pe pilastrii de zidu, pe cari i facuse Mathia Corvinu. Puntea asta-di nu mai existe, fora numai pilastrii.

Ciceronulu ne conduce in castelu pe partea de câtra apusu. Spatiulu interioru séu curtea este neregulata si inclinata de la apusu spre media-di. Pavimentulu este naturalu, de stanca. Pe de asupra ici sî colea aparau ferestre gotice, er' d'asupra intradeloru séu a portiloru se vedu diverse insemne, intre cari se distinge corbulu cu anelulu de auru in ciocu.

Intráramu in despartieminte. Nimicu alta decâtu pustietate si ruina, unde odata a fostu atâtu pompa, atâtu gloria.

In partea septentrionala se afla o galeria, care depinde afara din muru; ea contine siese chiliore in stilu curatu goticu. Ferestrele suntu mici, rotunde, compuse din ~~mossia de sticte~~ ~~verdi~~; pavimentulu este de ~~marmoru~~ ~~rosiu~~, totu de asemenea marmoru suntu si scaunele aplicate in pareti. Aicea se dice câ s'a nascutu nefericitulu Ladislau Huneadi. Langa acesta galeria se afla talamulu séu despartimentulu pentru femei. D'aici trecúramu prin o galeria, peste nisce scanduri subtíri, cari pocneau sub petiorele nostre, er' pe sub noi se deschidea o prepastia infioratoria pâna diosu in riu, trecúramu, dícu, in bastionulu ce se afla in partea occidentala a castelului, care are unu nume slavonu „Neboi sa“ „Nu te teme.“ Acestu bastionu stá in legatura cu castelulu numai prin galeri'a amintita si prin unu subteranu. Inrandu aci ne loví o putore si unu sgomotu cu totulu straordinariu.

Suntu liliaci, díse ciceronulu, aid! numai sê vedeti, Dloru, aice este, aici. Pe nisce trepte ingropate in murdaria de liliaci abié potúramu ajunge susu in largulu bastionului. Aicea putorea si sgomotulu, insócíte de o caldura apesatore, pe diosu vravurile enorme de gunoiu, er' pe de asupra liliacii acatiati unulu de altulu, astu-feliu câtu cugetai câ suntu nisce clopote de dimensiunile cele mai mari, — tote acestea te faceau sê credi câ esti in iadu, er' nu pe pamentu.

Abié poturamu stá ce-va mai bine de unu minutu cu nasulu si cu gurile infundate, apoi retornaramu si coboriramu in parteru totu in partea septentrionala, unde mai antaiu cercetarumu sal'a cea mare, numita si sal'a cavaleresca. Ea este despartita dela unu capu pâna la celalaltu, chiaru pe midilocu, prin unu sîru de colone de marmoru, care sustienu arcurele plafondului. Pe capitelulu uneia din aceste colonne se afla scrisu cu litere gotice, ce nisce ochi mai nededati numai anevoaia le pote descifrá: „Hoc opus fecit fieri Joannes Hunyades, regni Hungariae Gubernator. A-o D-i 1452.“

In deretulu acestei sale, langa port'a principala, la carea conducea podulu de peste riu, se afla prin muru in diosu pana in riu nisce despartieminte obscure de totu. In acestea se dice cá se afla inca lantiuri si belciuguri de feru aplicate in zidu, si schelete omenesci. Aice se dice cá erau inchisorile cele mai infioratore, unde aruncau pre cei destinati la morte, si a caroru vaete le asurdiau murmurele riului rapedu, ce se isbesce in muru. Nu sciu deca inchisorile dela Chilonu descrise cu atát'a fiuru de Byron, in „Prisonerulu dela Chilonu“ ar' aflá parechie cu cari se sémene mai bine decâtu aceste inchisori din castelulu Hunedorei. Cercetáramu capel'a, in care mi-se pareá cá audu spiritulu, umbr'a lui J. Huniadi, plangandu glori'a trecutului si desolatiunea actuala. D'aici suiramu in bastionulu de câtra resaritu, care se innaltia din riu pâna la o innaltíme infioratore. Elu este unu zidu masivu si nu cuprinde alta in laintrulu seu decâtu nesce trepte anguste spirale. Din acestu bastionu se vede tota valea Hunedorei pâna in Muresiu.

Ciceronulu ne spuse cá de aici a eruptu mai antaiu foculu dintre nisce chartii, intre cari, unu amplotiatu din constelatiunea neuitatului Bach, venindu ser'a ametítu de vinu a aruncatu o sugara aprinsa. Este acest'a adeveru puru, seu dora numai o fictiune pentru de a acoperí ce a fostu in adeveru, nu sciu; — si mai multu de atát'a nu se scie nici in orasiu. Faptului i-s'a datu o facia misteriosa!

In partea de media-di in unu despartimentu alu edificiiloru se afla o funtana taiata prin stanc'a masiva in diosu, in afundíme de 35 stangini.

Trecuse mai doue ore de candu totu visitamu acestu castelu. — Indesaramu ciceronului in mana câte unu bacsisiu si parasiramu castelulu. —

Arone Densusiann.

Art'a iubirei.

IV.

Negresítu cá seculu frumosu mai alesu dovedesce o inclinatiune mare spre iubire; inca de mica si-cauta objectele sale placute si le impresóra cu nesce sentieminte fragede, cari cu tempulu se totu desvólta mereu si ajungandu la culminatiunea desvoltarei lor, fiinti'a dragalasia, impresorata de acele sentieminte sacre, negligéza objectele iubite pana acuma, — aceste fiindu ori câtu de placute, le privesce de secundarie, si sente necesitatea unui altu objectu pre care doresce sê-lu aredice la innaltímea sentiemintelor sale; — ori ce vede, — ori ce aude, pentru densa nu e farmecatoriu, nu e interesantu, cá-ci ea aude neincetatu o síopta dulce ce o impresóra de cugetele cele mai cresci, cele mai incantátore, mai desmerdatóre, nesce cugete sante cari o indémna — *se iubésca!*

Asiá dar' in acestu stadiu de desvoltare a sentiemintelor incepe a iubi, ér' pana acuma numai s'a *pregatitu* spre *iubirea adeverata*.

Multu aterna dar' dela direptiunea ce o primescu fiintiele fragede in pregatirea spre iubire, — unu cuventu nenimeritu, o admonitiune nesocotita . . . póte sê dee o direptiune pentru totu deuna stangace in art'a iubirei, — dar' daca biet'a fiintia e delasata, e intre giurstartari apesetóre si trebuie sê se desvólte intre seducere . . . sêu neincetatu e asuprita, cá nu e iertatu a-si esprime iubirea, ci trebuie sê innebusiésca acestu sentimentu sacru, pentru ca in anima cu atáta mai multu locu sê ocupe pasiunile cele rele . . . o astufelu de fiintia nenorocíta nici candu nu va scí ce e iubirea adeverata, si de sí se va nisuí a coresponde indemnului naturalu, póte, cá prin unele insusíri seducátore, prin uele calitati amagitóre si orbitóre va poté cucerí pre mai multi scurti la vedere, inse acei supusi voru fi inchinatorii si admiratorii artei iubirei, ci selavii nefericiti ai esteriorului seducatoriu.

Candu bel'a fiintia ajunge la innaltímea iubirei, candu e timpulu de a pasí pe carier'a cea mai sublímá a chiamarei sale, candu e impresorata de dorulu sacru de a iubi . . . indesiertu se va nisuí ori ce potere pamentésca sê impedece acestu sentiemencu, cá-ci atunci *trebuie* sê iubésca si prin acea sê se fericésca. Pré bine mi-a spusu odata óre cine cá in acelu timpu solemnulu, candu dragalasi'a fiintia e impresorata de dorulu iubirei, pre cine vede mai antaiu, in acela — *se amorisésca*, si atunci chiaru

de n'aru fi acela o fintia vietuitóre, ci o papusia, pre aceea o impresóra cu iubirea sa.

Firesce cá in acésta impregiurare neasceptata, mare rola jóca estasulu si fantasi'a, dar aceste trecu curendu, daca nu se impedecea liber'a voia prin fortia crudela, ci daca e de lipsa se abate spre alta direptiune prin blandetie si intieptiune, si asia in scurtu timpu remane amórea in stadiulu seu propriu, asia precumu s'a desvoltatu pana in acea etate.

De-ací incolo vedemu pre frumósele virgine cá se nisuiescu din respoteri a fi cátu se póte mai placute, numai dinsele voru fi sciindu cáte si mai cáte mediulóce de frumsetie si gracie intrebuintiédia in imbracamentu, in jocu, in umbletu, in vorbire, in privire si in tóta portarea loru, numai si numai ca *se fie placute*, ca sê atraga atentiunea *toturora*, intre carii e si acelu — *unulu*, pre care va sê lu impresóre cu iubirea sa, pre care sê-lu indemne asidere spre iubire si asia iubinduse, sê se fericésca.

Acésta aplecare spre cucerirea prin gracie e de laudatu, daca frumósele nóstre aru impreună frumsetiele esteriorului cu graciele inter-nului, — inse dorere, cá cele mai multe, se nisuiescu a-si cascigá adoratori nu prin frumsetiele spirituale, ci mai mai alesu prin frumsetie trecátóre, cari stralucescu pe unu momentu mai luminos dóra ca sórele etérnu, dar cari si-tienu lustrulu numai spre unu momentu si apoi ne lasa in intunerecu.

Indesiertu ne-amu nisuí a acoperí acésta inclinatiune a secului frumosu, cá-ci esperintiele de tóte dílele ni voru spune cá frumósele nóstre mai multa ponderositate punu pre cele esterióre, decátu pe cele interióre.

Dar, cine e caus'a ?

Barbatii — dícu frumósele — cá-ci ei nu se mai inchina adi frumsetieloru spirituali si nu dorescu avuti'a animei, ci frumsetie trecátóre si avuti'a — nemiscátóre.

Fóрте nedrepti amu fi, daca amu díce, cá numai in presinte se nisuiescu cele mai multe frumóse a face invingeri prin cochetaria, prin frumsetiele trecátóre, cá-ci seculu frumosu totu de una a avutu inclinatiune mare spre acésta.

Marele *Ovidu* in cartea sa: *Liber amorum* descriindu femeiele de pe timpulu lui Augustu, pré lamuritu ni aréta cá pe atunci strabunele romancelor de adi se ingrigeau forte multu de frumsetiele trupesci si prin desvoltarea acestora se nisuiau a cucerí seculu barbatescu. Sê audímu numai cum pricepeau Romanele de-atunci art'a iubirei! „Femei'a — díce — e placuta numai, daca pórtá grige de graciele sale, daca

scie a-si aretá frumsetiele cátu mai stralucitóre; art'a trebuie sê conduca toalet'a; candu totu de odata si capricielor trebuie lasatu óre cátu-va terenu si unde apoi ambitiunea sê pasiésca inainte.“ Si cum corespondeau ele dorintiei de a fi placute? — „Unele — díce Ovidu — si-lasa pletele sê curga pe ambii umeri, asemenea lui Phoebus celu blondu; altele éra le impletescu cu o prima simpla, asemenea venatórei Diana; uneia i place a-si imfrumsetiá perulu cu ghiocei stralucitori, alt'a éra fóрте norocosu imitéza incretiaturele valurilor; carminulu (rumenél'a) ti-dá fetiei colórea, ce — i lipsesce; pentru cele brunete se nimeresce albél'a; si prin mediulócele de infrumsetiare se implinescu spricenele; o colóre cam cenusia póte sê-ti incungiure rotogolulu ochilor, carea apoi vapsindu-o cu safranu vei dobandí o espresiune doiósa, interesanta; surisurile tale sê fie gracióse, placute; daca vrei ca espresiunea fetiei tale sê fie totu serina, trebuie ca sê-ti innebusiesci pasiunea caracterului. . . .“ — Inse in ce tempu au avutu strabunele nóstre atáta grige de frumsetiele trecátóre? — Sê ni aducemu a minte de timpulu lui Augustu, si vomu vedé decadinti'a bravilor Patricii Romani in tóta grozimea sa, careia i urmá nu multu dupa acea si caderea imperiului romanu . . .

Cine va fi atátu de nepriceputu, cá sê mai cugete cá o societate omenésca se póte aredicá, candu angerii padítóri ai omenimei — femeiele numai prin cochetaria se voru nisuí ca sê inspire amóre si prin aceea — bravura in barbati?!

„Frumseti'a — díce totu Ovidu — e unu bunu pré trecatoru; florile vioric'a si lili'a nu remanu spre eternitate, si candu odata rosele se vescediescu, *numai spinii mai remanu!*“

Nu e acésta o admonitiune poternica, ca pe langa frumsetiele naturale trupesci, sê ne nisuimu, cá se ni cascigámu graciele statornice, frumsetiele spirituale, sê ni luminámu mintea si mai presusu de tóte sê ni decorámu anim'a cu sentiemintele cele mai nobile cá-ci prin acésta numai se va poté desceptá — iubirea adevérata.

Astufelu au facutu strabunele nóstre pe timpulu acela, candu miculu poporu Romanu s'a inaltiatu la acea culmine, de unde l'a privitu tóta lumea. — Nu afli de lipsa asta data a-mi mai întinde meditatiunile mele asupra acestei teme frumóse, sum convinsú, cá fie care frumósa cetitóre a intielesu si pana acum, cá a scí iubi din *anima curata*, este a pricepe in deplinu — *art'a iubirei!*

Venatu de elefanti la Fani.

(Vedi ilustratiunea de pe pagin'a 149.)

In Africa, intre paduri grozave locuiescu si fanii, unu poporu selbatecu si iubitoriu de venatu. Ilustratiunea n'ostra reprezenta o scena de venatu asupra elefantilor. Fanii sentiendu loculu pe unde se sustienu aceste animale, in apropiare incungiura unu locu cu unu óre care gardu din plantele intinse pe pamentu si cu aceste mai léga desu si arborii din acea opritura, apoi scormonindu elefantulu, lu mana intr' acolo, unde impedecandu-se in latuurile de acele plante, biet'a fiéra indesiertu se nisuieste a rumpe totu ce-i vine inainte, câ-ci in fine si-perde poterile si atunci vine multimea negrilor cu sagetile ce le asverlescu asupra lui, si elefantulu abunaséma cade.

Se intempla inse câ fiindu venatorii pré putieni, elefantulu i strimtoresce in acea opritura, atunci densulu e domnu.

Adio catra Ardélu.

(Tramisa de Societatea de leptura a junimii rom. de Oradea-Mare.)

Adio tier'a mea frumoasa,
Ah Ardélu, Ardélu iubitu,
Mama dulce, credintiosa,
Ce pe sinu-ti m'ai nutritu.
Eu me ducu, me ducu departe,
Si te lasu cu pieptu ranitu;
Animior'a-mi, inse bate,
Arde 'n focu necontentitu.
Par' câ sentiu, o bucuria . .
Totusi plangu ah, plangu amaru;
Pote mergu, pe vecinicia
Nu sciu mai vedé-te-oiu ér!!

Pre alu teu bratiu si la-alu teu sóre,
Sufletu-mi in ceriu sborá,
Si gandit'am candu-va óre,
Câ-oiu avé de-a te lasá?!
Cine, cine mi-pote spune,
Mai veni-va ceasulu linu,
Candu sê-mi potu éra-si depune
Sarutarea-mi pre alu teu sinu!
Adio, locuri multu iubite,
Codrii vechi si-imbetraniti!
Adio, tufe 'ntinerite,
Care gingasie 'nfloriti!

Adio, vâi incantatóre,
Munti giganti, cu fruntea 'n nori!
Adio lunci suridietore,
Cu selbateci crinisiori!

Umbr'a vostra cea tufosa,
Codri! multu repausu mi-a datu,
Si voi tufe misterioase,
In raiu multu m'ati farmecatu!
Bratiile-vi recorose,
Munti! adesu m'a desfatatu,
Si voi lunci, voi lunci frumoase
Ah, ce multu m'ati desmerdatu!

Dar acumu ve lasu! . . . Si óre
L'asta candu-va am ganditu? . .
Nu sciu, nu sciu! . . . Lacrimiore,
Sciu câ versu, ah versu mâchnitu!
Adio, riuri, riurele,
Apa rece din isvoru,
Adio, dalbe floricele,
Floricele cu odoru!
Éca clip'a, clip'a vine,
Cu-alu seu versu demandatoru . . .
Remaneti acumu de mine,
Eu me ducu, cu-alu vostru doru.

Ér voi bravii ginteii mele,
Stranepoti de vechi eroi!
Aperati de ori ce rele,
Gintea, ce sperédia 'n voi.
Consentirea ve unesca,
Asta un'a o nutriti;
Prin concordia fratiesca
Veti poté sê propasiti.
Fiti, ca cei mai de nainte,
Demni, de mosii vosti eroi . . . .
Aperati-mi scump'a ginte,
Stemperati a ei nevoi!

Adio blande dinisioare,
Voi copile de Romanu!
Oferiti si voi amóre,
Pentru gintea lui Traianu.
Impletiti si voi cunune,
Din speranti'a ce-o nutriti,
Si ca bravele strabune,
Pe-a ei frunte le sediti.
Astufeliu brave fetisioare!
Venitoriulu v'a jelí,
Cu floritie dîmbitorie
Culmea vostra — o a sedí.

Dar acum'a or'a suna . . . .
Leganu dulce, raiu frumosu,
Scumpa tiera, mama buna,
Eu pornescu plangandu doiosu!
Inca-o ultima cautare,
Spre frumosulu teu otaru,

Inca-o calda sarutare,
 Sê-ti sacrediu oftandu amaru!
 Ah, câ-ci cine-mi pote spune
 Mai veni-vá ceasulu linu,
 Candu sê-mi potu érasí depune,
 Sarutarea-mi pe-alu teu sinu?!

Ionitia Badescu.

Orbu si vediendu.

Novela de Eduardu Bulver.

(Urmare.)

Pote câ mergea dens'a spre o cale ratecita, inse credinti'a ei si acesta meprisa inea o intocmi spre bine, care érá sentita prin inclinatiune; si cine scie, ore acela, care scie tote secretele — n'au priveghiatu asupra slabitiunei ei, causata numai prin amoru.

Lucilla se aflá in mare agonia pentru tém'a ce avea de implinitu si de aceea mai nimica nu potea mancá, nici a se odihni. Numai atunce se dá de o parte de drumu subu umbr'a arboriloru, cari erau sediti pe marginea drumului dealungulu, candu caldur'a de dí érá nesuportabila si totu in acestu tempu de repausu se relaxá câte unu momentu cugeteloru sale dulci si totu odata si amare.

Ferbintea dorintia de a-si poté implini legatura ce a facutu inaintea lui Ddieu o indemná totu mereu, a merge mai departe, pe langa tota osteneal'a sa si dorerea picioreloru cele sangerande.

In fine a ajunsu la cetatea dorita. Inaintea mormentului aceloru regi se puse in genunchi, si intre rogatiunile cele mai ferbinti se indreptá catra acela — a caruia fiu mai nainte cu 18 seculi fú adoratú si salutatu de aceste relicuie uscate si sante ca mantuito-riulu lumiei.

La santele relicuie se rogase o septamana intrega ne'nteruptu in tota díu'a de doue ori; la inceputulu septamanei a dou'a unu preotu betranu observandu arderea ei, se apropiea de dens'a.

Elu o salutá in momentulu, candu esiea din beserica, cu ochi udati de lacrimi, si o intrebá, câ nu-i ar poté servi in ori si ce privintia cu svatulu si cu fapt'a.

Betranulu parinte avea cautatura venerabile care si incuragiá pe Lucilla de a-si deschide anim'a si a-i nará totu; bunulu parinte a fostu forte miscatu de simpletatea si sinceritatea copilei si intrebandu-o de a meruntulu despre starea lui Saint Amand — dupa cate-va clipite de reflectiuni i-i díse:

„Fiic'a mea, Ddieu e mare si induratu, noi ne potemu incredintiá orbesce bunetatii si poterii sale, fara de a uitá inse si de aceea, câ omenii-su instruminte-tele voiei sale; pentru aceea candu te-vei intorce prin

Loeven sê nu uiti a cercá pe mediculu Kain, care locuiesce acolo. Elu e renumitu in tota Flandria, si cele mai inalte dómne din strainetate ceru dela densulu svatu si ajutoriu. Elu locuiesce aproape de cas'a magistratului, afara de aceea ori si cine ti-va aretá locuinti'a lui. — Ascepta inca copil'a mea — ca sê fi mai sigura despre svatulu meu ti-voiu dá o epistola recomandátore sê-i duci, elu e o persona buna si are o anima nobila. — Spune-i tota istoria dtale asie, precumu mi-ai spusu-o mie si de vei poté camu cu acea intonare.“

Dupa aceste cuvinte Lucilla petrechú pe preotu pana in chili'a lui, unde a fostu induplecata a luá ceva nutrementu la sine.

Binecuventandu-o preotulu i-a datu o epistola pentru Kain, in care se probá de a interesá pe medicu de caus'a copilei. Preotulu érá forte cunoscutu de unu barbatu cu capacitati scientifice, si o recomandare din man'a lui precumpania mai multu pentru aceia, cari respectéza virtutea si adeverulu, de câtu influinti'a ori si caruia domnu din Flandria.

Cu sentieminte vii si pline de sperantia se întórse Lucilla din caletori'a sa din Cologne si nutrita de dulcea sperantia, câ érá vá sê véda pe Saint Amand, nu sentiá nici ferbintiél'a sorelui, nici ostenél'a ce o avea in caletorie.

Érá cam pe la prandiu in a trei'a dí a caletoriei sale candu ajunsu in orasiulu Loeven inaintea zidirei cei maretie a magistratului, strad'a cea larga érá plina de ómeni de tota clas'a si Lucilla cu velulu lasatu in josu si cu ore care temere se mestecá pintre ómeni.

Precumu i-a dísu preotulu mai nainte, n'a avutu multa ostenela pana ce aflá cas'a medicului; Lucilla a datu cartea unui domesticu si peste scurtu tempu fú introdusa in sal'a de primire. — Mediculu érá unu omu de statura mare, uscata, cu capulu plesiuvu si cu nisce trasuri blande si pline de bunetate. Elu inca a fostu intr'acelu modu miscatu, casi preotulu de naratiunea copilei, de nefericirea fidantiatului ei si de sperantiele cele secrete, pentru care facuse caletoria la Cologne.

„Ei bine“ díse omulu scientieloru imbarbatandu-o „poti sê me conduci la paciente, câ-ci voiescu a-lu vedé?“

„Ah! domnulu meu sê am sperare“ díse Lucilla intrerumpendu-lu.

„Si ce? jun'a mea amica.“

„Sê fiu io asié de ferice, ca sê ve potu conduce la Mecheln . . . sê am acestu triumfu. Domnulu meu! eu sciu ce-ti va place a-mi respunde: tempulu e forte scumpu; inse io nu sum asié de seraca precumu me aretu si Eugeniu adeca Saint Amand e forte avutu. Apoi mai am si io ceva in Brusela pentru care voiu sê capetu multi bani, cari erau sê se introbuintieze pentru nunt'a mea, inse voiescu din tota anim'a mea a-i pune la dispusetianea dtale.

Kain surise la aceste, elu erá unu omu care cu placere cetea in anitele omeniloru, mai cu séma in acele, ale caroru foi erau inca curate si nemaculate, si, sê-i fia dîsu spre onóre, elu cu umanitatea sa de siguru ar fi mersu cu multu mai departe decâtu la Mecheln ca sê redee vederea ochiloru lui Saint Amand, inca si candu acela ar fi unu cersîtoriu.

„Ei bine, ei bine, copil'a mea, inse totu-si nu uitá: cá nu numai Saint Amand are lipsa de ajutoriulu meu. Trebuie sê iau la secotela dîariulu meu ca sê vediu, potiu óre dispune liberu cu vre-o doua dîle?“

Mediculu deschise registrulu afaceriloru, si spre bucuri'a Lucillei nu erá nici o comisiune inscrisa in elu pentru dîlele urmatore, mediculu i promise, cá indata va sê o 'nsotiésca la Mecheln.

Pentru Saint Amand trecea timpulu forte tristu si obscuru; in totu momentulu intrebá pe domn'a de Weber la cate óre sê fia. Lui i se pareá a fi cerulu fara sóre, si aerulu fara recóre, ma inca si music'a a pusu-o la o parte, dîcandu cá si-a perdu tu graciele sale, daca nu erá Lucilla de facia sê-lu asculte.

E pré naturalu cá prin legamentulu Lucillei cu unu june asié avutu ca Saint Amand, se agitá invidi'a toturoru gurateceloru. Inca si defectulu lui celu spaimentatoriu nu erá in stare de a desarmá invidi'a comuna, si se aflau multe fete in Mecheln, cari nu priviau orbi'a lui Saint Amand de unu defectu principalu.

Intre aceste creature erá un'a, pe care o urma-ria ghimpulu invidiei mai tare, acést'a erá Julia cea aroganta si seducátore.

In tota absinti'a Lucillei Juli'a n'a parasitu nici unu minutu cas'a dómnei de Weber si-si aplicá tote poterile ca sê pota suplini locul Lucillei in ce se atingeá de Saint Amand. — In Juli'a se incepù a se formá o ura profunda in contra Lucillei — si se 'ncercá a-si dîce: cá numai intemplantarea intalnirei prime fu caus'a de a perdu tu triumfulu, dela care aterna tóta fericirea ei. De n'ar' fi iubitu Saint Amand pe Lucilla nici odata — orbi'a lui de siguru erá de ajunsu, pe langa tóte avutiile si juneti'a lui — ca sê fia respinsu de catra Juli'a; asié inse jacea ceva-in cugetele ei — sciindu pe Lucilla cu amante si fidantiatu — o iritatiune propria si acésta erá destulu ca sê se póta amagi si sê fie orbita si sê dé unui omu unu pretiu cu multu mai mare, decâtu potea posiede.

Ce se atinge de elu, fidelitatea lui catra Lucilla nu erá periclitata nici de cumu din partea Juliei, pe langa tota portarea ei cea seducátore si maistrósa; elu eschisivu numai Lucillei i dá dreptulu, ca sê-i faca suportabila viéti'a cea singurateca, prin grigirea ei cea delicata.

„Eu credu cá ar' fi tempulu sê se re'ntorca Lucilla odata“ dîse intr'o dî Saint Amand, disgustatu de

atâta absintia, catra domn'a de Weber, „eu cugetu cá dela tempulu caletoriei sale aru fi potutu vinde tote retielele din Mecheln.“

„Rabdare numai, amiculu meu, pote sê vina pe mane.“

„Mane? si cate óre avemu acumu, mi-se pare pe la siese?“

„Numai cincii óre-su iubite Eugeniu, nu-ti vá placé sê-ti cetescu ceva?“ respunse Julia.

„Dta esci pré buna, inse eu nu voiescu a te osteni.“

„Dar', cumu sê am ostenéla? mi implinescu unulu dintre cele mai placute servitiuri!!

„Apoi daca cauta sê fiu sinceru; mi mai place ca sê nu te ostenescu a ceti.“ —

Julia se'nfocá de acésta ironia si esîndu din chilia murmaí: Ah! de n'ar' fi orbu, nu i-asíu iertá nici odata.

„Cine pote sê caletorescu intr' acesta óra, cá-ci audu duruirea unui caru; de siguru e vr'unu caru de posta din Brusela“, — dîse Saint Amand incuragiatu — „acuma ar poté sê-i fie diu'a si or'a re'ntorcerei sale, — dar' nu, nu me insielu forte, cá-ci se pare a fi unu caru pré usioru“; si dupa aceste cuvinte cadíu tristu si desperatu p'unu fotoliu.

Duruirea roteloru venia pe totu momentulu mai aprópe, pana in cele din urma dandu dupa unghiulu stradei, numai decâtu se oprí inaintea cascíerei singuratece. Peste câte-va minute se vedíu Lucilla fericita in bratiile lui Saint Amand.

„Acuma pré iubite Eugeniu“ — dîse Lucilla ro-sîndu la facia si intorcandu-se catra Kain — „aci-ti aducu pre cineva, care cu ajutoriulu lui Domnedieu ti-va poté redá vederea ochiloru,“

„Nu asié iute iubít'a mea copila“ — dîse Kain — noi ne potemu si rateci, si nu póte fi nimicu mai reu de cátu o insielatiune.“ —

Kain cercetá pe Saint Amand si dechiará speranti'a unei vindecári potincióse. Cu placere se supuse elu operatiunii, — care si succese.

Cine póte sê descrie simtiemintele, animarea si bucuri'a Lucillei, vedíndu cá ajunse scopulu caletoriei si rogatiuniloru sale celoru fierbinti! Indata ce se de-prinsera ochii lui cu incetulu la lumin'a sórelui, fu cea d'antáia intrebare de Lucilla. „Nu-mi-o aduceti singura incóce, lasatí-me pe mine sê o alegu in midiloculu vostru, ca sê ve potu documentá, cá instinctulu animei nu se póte insielá.“

Lucilla se'nvoi c'unu presimtiementu tragicu, dupa ce cu rogatiunile sale n'a potutu abate pe Saint Amand de la resolutiunea sa.

(Va urmá.)

Ce e nou ?

** (La societatea literara din Bucuresti) sunt chiamati urmatorii domni: din Ungaria: dr. Iosifu Hodosiu, Alesandru Romanu; din Transilvania: Timoteu Cipariu, J. G. Munteanu, Georgiu Baritiu; din Banatu: Andreiu Mocioni, Vincentiu Babesiu; din Bucovina: Alesandru Hurmuzachi, dr. Ambrosiu Dimitrovitia; din Besarabia: Hajdêu, cav. Stamate, Stresescu; din Macedonia Carajanu, Casacovicu.

** (Cinci comisiuni dietale.) In comisiunea pentru arondarea comitatelor, orasielor si a districtelor sunt alesi dintre deputatii romani domnii: Faur, Hosszu, Ioanovicu, G. Mocioni; in cea codificatoare: Babesiu, Gozsdu, Hodosiu, Maniu, Mihályi, Ales. Mocioni, Sig. Popu, Sig. Popovicu, Florianu Varga, G. Végheő; in comisiunea pentru religiuni si instructiunea publica: Ioane Balomiri, Demetriu Jonescu, Papp Simon, Ioane Popovicu Deseanu, Aloisiu Vladu; pentru interesele materiale si economi'a publica: Medanu, Andreiu Mocioni, Ales. Romanu; pentru instituttele publice: Borlea, Jonescu, Antoniu Mocioni, Papp Simon.

** (In Ardealu) s'au mai alesi urmatorii deputati romani: colonelulu pensiunatu Ursu, si Mateiu Popu, ambii in districtulu Fagarasiului.

** (La diet'a Ungariei) dintre deputatii romani din Ardealu s'a mai infatisiatu Ioane Balomiri. Pana acuma sunt trei: Hosszu, Moldovanu si Balomiri.

** (Societatea de leptura a junimei rom. din Orade) in a dou'a di de Rosalii va arangia o siedintia publica. Speramu, ca in decursulu verei se vor tiené si altele.

** (Din Blasiu ni se scrie,) ca bravulu profesoru Iosifu Tartia a repausatu in 9. maiu. Fie-i tierin'a usiora!

Literatura si arte.

— (Istoriora) bisericésca politico-natiunale a romaniloru peste totu etc. de Nicolau Tincu Velea. Sub acestu titlu a esitu de sub tipariulu archidiecesanu din Sabiu unu opu, care abunaséma va atrage atentiunea eruditilor barbati de specialitate. Noi intru-cátu amu potutu observá dupa o fugitiva frundiare, ne-am sentitu pré multiamiti cu acestu opu scrisu cu studiu adancu, — limb'a e maduosa, corecta si plina de frumsetie; — logic'a stimatului autoru eruditu e poterosa si nu ne indoimu ca in deplinu a resturnatu sofismele si fictiunile inamiciloru ierarchiei romane. Dauna mare ca acestu opu frumosu s'a tiparitu cu ruginitele litere cirilice, cari ni diforma limb'a. Pretiulu 2 fi.

Găcitura de siacu.

de	Tie-	ce	ta,	re	plan-	pri-	te-	De Georgiu Lorintiu			
nu	pi-	ur-	su-	ta,	die,	sci-	ga,				
caru	eli-	re	ta	Si	ta,	ma,	Mi-	Of-	su-	ni-	ta
ri-	multu	pe	si-	si.	nu-	scri-	e	gé-	'n	tu	a-
o	ma-	lip-	sa	e	mul-	An-	tu-	te-	ca	scép-	li-
va	pe-	ca	a,	dre-	d'a	sór-	tia-	a-	lu	a	dî
a	sa,	iu	demnu	ro-	ie-	si-	de	si	mitu!	gra-	fa-
nu	e	lu	fó-	Mu-	pe	ma-	O-	inlu	ma,	lu	i-
mu-	fostu	sim-	Re-	nu-	pre-	re-	ur-	ci	to-	talu,	sa
te	ce	ce	fe-	sia-	ta-	o-	sce-	va	mu-	vi-	riu-
si-	lu	citu;	In-	nu.	Ca-	i	veri	Se pote des-			
ri-	tór-	j	mu-	ci-	cumu	ti	fi;	legá dupa sa-			
								ritur'a ca-			
								lului.			

Deslegarea găciturei numerice din nr. 11: „Alesandru Romanu.“ Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Veronica Paladi n. Buteanu, Luisa Traila, Cornelia Vulcanu, Maria Gerasim Popovicu, Aurelia Olariu, Ludovica Stoianu, Anastasia Moldovanu, Otilia J. Popovicu, Victoria J. Popovicu, Amalia Moldovanu, — si de la domnii: Demetriu Lacatusiu, Antoniu Vasii, Georgiu Lorintiu, Zacharia Antinescu.

Deslegarea găciturei din nr. 10. ni-a mai trami-s'o dele: Elena Cocu, Ludovica Stoianu, Anastasia Moldovanu.

POSTA REDACTIUNEI.

Brasiovu. Dei M. G. P. Aveni bunetate a ni tramite si deslegarea, ca-ci noi trebuie se scimu inainte ce insemnédia, si apoi nu avemu tempu se le aflamu.

„La mormentulu ei“ anevoie va poté est, tramite-ni mai bine atare novela séu noveleta!

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1866. prin Alesandru Kocsi (in tipografi'a lui Erkövi, Galgóczi si Kocsi.) Piat'i'a de pesci Nr. 9.

Alatramu có'a de prenumeratiune la epurile musicale a le lui Sipos.